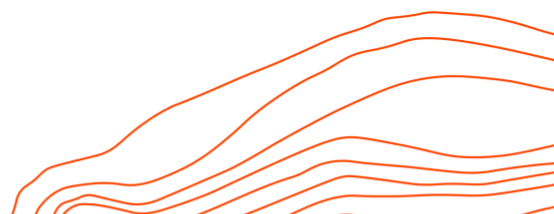

Anläggnings- information och rapportering

GruvRIDAS – Gruvföretagens riktlinjer för
dammsäkerhet

Tillämpningsvägledning kapitel 6

Innehållsansvariga är Svemins arbetsgrupp för dammsäkerhet, AGDA:
Staffan Fahlgren, Zinkgruvan
Kenneth Jokinen, Peter Marthin (vice ordförande) och Sara Töyrä, LKAB
Lena Printzell, Björkdalsgruvan
Hans Häggström (ordförande), Carin Alderman och Ulf Hedberg, Boliden
Kristina Branteryd, Svemin
Claes-Olof Brandesten

Innehållsförteckning

Anläggnings-information och rapportering	0
1 Inledning	2
2 Anläggningsinformation och hantering av denna	3
2.1 Grundläggande systematik	3
2.2 Instruktioner för drift, tillståndskontroll, underhåll och beredskap	4
2.2.1 Instruktioner för drift	5
2.2.2 Instruktioner för tillståndskontroll och underhåll	5
2.2.3 Instruktioner och planer avseende beredskap	6
2.3 Planer för underhåll, avfallshantering, åtgärder och ändringar	7
2.4 Redovisande dokument samt andra uppgifter och data	7
2.4.1 Redovisande dokument, uppgifter och data som anknyter till GruvRIDAS kapitel 3	8
2.4.2 Redovisande dokument, uppgifter och data som anknyter till GruvRIDAS kapitel 4	9
2.4.3 Redovisande dokument, uppgifter och data som anknyter till GruvRIDAS kapitel 5	9
2.4.4 Redovisande dokument, uppgifter och data som rör hantering av anläggningsinformation och rapportering enligt GruvRIDAS kapitel 6	10
2.4.5 Redovisande dokument, uppgifter och data som anknyter till GruvRIDAS kapitel 7	11
2.4.6 Redovisande dokument, uppgifter och data som anknyter till GruvRIDAS kapitel 8	11
2.4.7 Redovisande dokument, uppgifter och data som anknyter till GruvRIDAS kapitel 9 och 10	12
2.4.8 Redovisande dokument, uppgifter och data som anknyter till GruvRIDAS kapitel 11	13
3 Rapportering	14
3.1 Underrättelser till myndigheter vid driftstörning eller olycka	14
3.2 Upplysningar som kommunen behöver för sin informationsskyldighet om dammhaveri	15
3.3 Uppgifter och handlingar som länsstyrelsen behöver för tillsynen	15
3.4 Konsekvensutredning med förslag på dammsäkerhetsklassificering	16
3.5 Årlig dammsäkerhetsrapport	16
3.6 Helhetsbedömning	16
3.7 Rapportering av analys av risker avseende farlig verksamhet	16
3.8 Avfallshanteringsplan inklusive efterbehandlingsplan	17
3.9 Uppgifter till Svemins gruvdammregister	17
3.10 Uppgifter till Flödeskonferensen	17
3.11 Uppgifter till stöd för globala initiativ för transparens	17
4 Referenser i löptext eller från fotnoter	18

1 Inledning

Svemin har upprättat denna tillämpningsvägledning som stöd till medlemsföretagen i hur anläggningsinformation kan hanteras och vilken rapportering som är aktuell att göra till olika myndigheter och branschorganisationer gällande gruvdammanläggningar.¹

Medan krav på rapportering till myndigheter är tydliga i lagstiftningen, är krav på systematisk hantering av anläggningsinformation som hör till de olika gruvdammanläggningarna inte beskrivna i någon detaljerad omfattning.

Tillämpningsvägledningen har utgått från bestämmelser i svensk lagstiftning omfattande miljöbalken [1], förordning om verksamhetsutövers egenkontroll [2], förordning om dammsäkerhet [3], lag om skydd mot olyckor [4], förordning om skydd mot olyckor [5], förordning om utvinningsavfall [6] samt lag om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor [7].

Utöver detta har tillämpningsvägledningen utgått från GruvRIDAS huvuddokument [8], GruvRIDAS tillämpningsvägledning 2.1 checklista för säkerhetsledning [9], avsnitt 2.4 i ICOLD Bulletin 194 om gruvdammars säkerhet [10], den globala standarden för hantering av utvinningsavfall (GISTM) [11], avsnitt 2.5 i ICMMS guide om god praxis för hantering av utvinningsavfall [12], RIDAS tillämpningsvägledning 6 om anläggningsinformation och rapportering [13], samt Svemins workshop inför arbetet med denna tillämpningsvägledning i oktober 2022 [14].

Tillämpningsvägledningen omfattar en verksamhetsutövers samtliga gruvdammanläggningar, oberoende om det pågår aktiv deponering eller ej. Generellt gäller för gruvdammanläggningar med dammar i hög dammsäkerhetsklass att det är lämpligt att lägga större omsorg på utformning och hantering av anläggningsinformation.

I tillämpningsvägledningen ges i det andra avsnittet vägledning om anläggningsinformation och hantering av denna. I avsnitt 2.1 beskrivs en grundläggande systematik som är lämplig att tillämpa och som också ansluter till den systemsyn för dammsäkerhetsutvärdering som beskrivs i GruvRIDAS kapitel 4. Instruktioner för drift, tillståndskontroll, underhåll och beredskap behandlas i avsnitt 2.2. I avsnitt 2.3 behandlas planer för underhåll, avfallshantering, åtgärder och ändringar. I avsnitt 2.4 behandlas redovisande dokument, samt andra uppgifter och data, vilket normalt innehåller den största mängden information som ofta är av olika karaktär.

I det tredje avsnittet ges vägledning om rapportering till myndigheter och branschorganisationer.

I dokumentet refereras löpande till checklistan i tillämpningsvägledning 2.1 [9] angående anläggningsinformation som är resultat av arbete enligt säkerhetsledningssystemet.

Vissa av Svemins medlemsföretag har förbundit sig att följa Global Industry Standard on Tailings Management [11], varför hänvisningar bland annat görs till de olika rapporter som ingår i denna.

¹ Begreppet gruvdammanläggning i denna vägledning innefattar en eller flera dammar som dämmer magasin som innehåller utvinningsavfall och normalt också en eller flera dammar som dämmer magasin med vatten.

2 Anläggningsinformation och hantering av denna

Med anläggningsinformation menas information som berör en gruvdammanläggning, vilket omfattar;

- Instruktioner för drift, tillståndskontroll, underhåll och beredskap.
- Planer för underhåll, avfallshantering, åtgärder och ändringar.
- Redovisande dokument, samt andra uppgifter och data.

Generellt gäller att den anläggningsinformation som finns förtecknas. Förteckningar ligger till grund för att upprätta och löpande uppdatera kravställda dokument (följer av TV2.1 punkt 0.7). Förteckningar kan utformas enligt Tabell 1. Ett förslag på kategorisering av anläggningsinformation är att knyta den till de olika kapitlen i GruvRIDAS i enlighet med den redovisning som görs i avsnitt 2.4.

Tabell 1. Förslag på förteckning av anlägg

Nr	Datum / tidsperiod	Titel	Kategori / Kapitel i GruvRIDAS	Hänvisning till arkiv (fysiskt eller intranät)
1				
osv				

Generellt antas anläggningsinformation göras tillgänglig genom intranät. Den anläggningsinformation som är nödvändig att ha tillgänglig för att utföra operativa arbetsuppgifter utan tillgång till ett intranäts funktion behöver hållas tillgänglig även på annat sätt. Exempel på platser där detta är aktuellt är i utskovshus, mätkurar och pumpstationer på gruvdammanläggningen, i kontrollrum och projektkontor, samt i bilar för utryckande personal. Ofta kan det innebära utskrift på papper men även andra fristående tekniska lösningar kan vara aktuella. Utöver att hålla anläggningsinformation tillgänglig behöver den skyddas mot förstörelse, hanteras med avseende på dess riktighet och ibland även avseende sekretess.

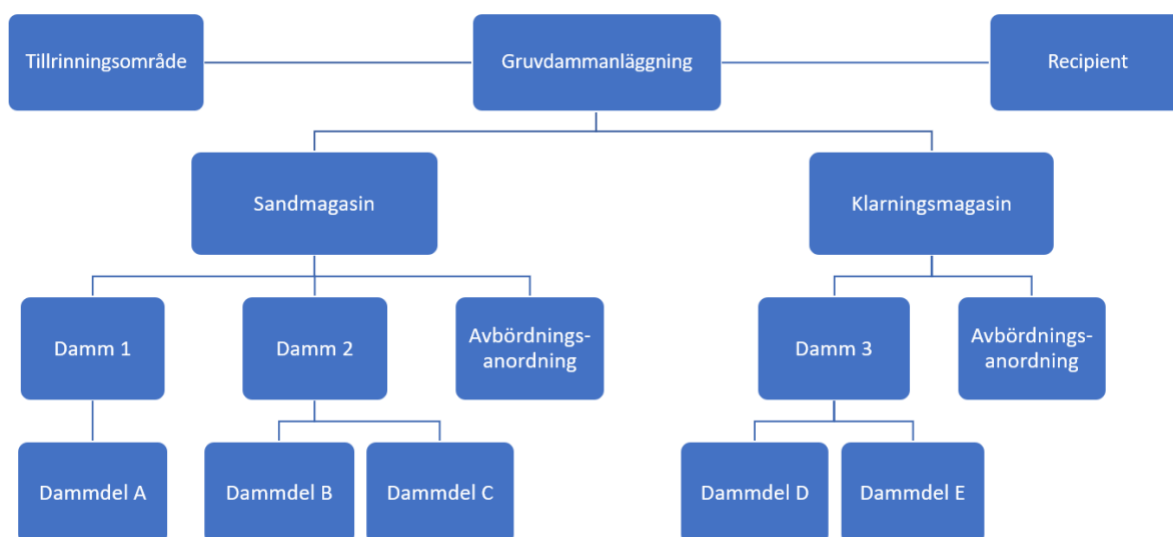
Anläggningsinformationens riktighet och aktualitet är en fråga som styrs genom lämplig utformning av säkerhetsledningssystemet (följer av TV2.1 punkterna 0.5 – 0.7). Detta omfattar rutiner för att se över och granska anläggningsinformation med lämplig frekvens. Den aktuella anläggningsinformationen beskrivs i avsnitt 2.2 – 2.4. Rutinerna bör även omfatta de rapporter som planenligt ges in till myndigheter enligt avsnitt 3. Planer för översyn och granskning tas fram för respektive gruvdammanläggning. Resultatet av genomförda översyner och granskningar dokumenteras. Aktuella åtgärder dokumenteras i planer. Uppfyllnad av planer följs upp och dokumenteras.

2.1 Grundläggande systematik

För ett medlemsföretag med gruvdammanläggningar är det lämpligt att bygga upp en grundläggande systematik för strukturering av anläggningsinformationen som utgår från de definierade begreppen tillrinningsområde, gruvdammanläggning och recipient som en

övergripande indelning. Gruvdammanläggningen i sig kan struktureras i magasin, damm och dammdel, samt avbördningsanordning i enlighet med vad som beskrivs i lagstiftning och GruvRIDAS huvuddokument. I Figur 1 visas en beskrivning av denna systematik för ett verksamhetsområde där medlemsföretaget har en gruvdammanläggning som består av ett sandmagasin och ett klarningsmagasin som vardera består av en eller två dammar som i sin tur har en eller två dammdelar och varsin avbördningsanordning.

En tillämpning enligt ovan innebär ett synsätt där många delsystem, anläggningsdelar och utrustningar kan knytas till en viss dammdel. För vissa enheter eller delsystem, som till exempel signal- och kraftledningar kan det vara svårt att knyta tillhörighet till en viss dammdel och i dessa fall kan rumslig tillhörighet knytas till nivåerna damm eller dammanläggning. Oavsett vilket synsätt som tillämpas bör det vara enhetligt i den verksamhet som bedrivs.

Figur 1.

Exempel på strukturering av en anläggning och dess anläggningsinformation

2.2 Instruktioner för drift, tillståndskontroll, underhåll och beredskap

Instruktioner för drift, tillståndskontroll, underhåll och beredskap kan föreligga i varierande omfattning beroende på gruvdammanläggningens utformning och utrustning. Instruktioner för drift, tillståndskontroll, underhåll införs i gruvdammanläggningens DTU-manual.

DTU-manualen syftar till att underlätta riskhanteringen och möta de krav som ställs avseende dammanläggningens funktion och säkerhet. Den riktar sig främst till drift- och underhållspersonal som utför arbetsuppgifter direkt på gruvdammanläggningen eller med nära koppling till denna.

För att uppnå dessa syften görs DTU-manualen kortfattad och mottagaranpassad med beskrivningar om roller och ansvar; gruvdammanläggningens olika delar; planer och rutiner för drift, tillståndskontroll och underhåll; utvärdering och rapportering; samt rutiner vid ändringar (se vidare punktlister i avsnitt 2.2.1 och 2.2.2). DTU-manualen innehåller lämpligen också hänvisningar till instruktioner och planer avseende beredskap (se avsnitt 2.2.3).

Ytterligare vägledning om syfte och innehåll i en DTU-manual ges av bland annat MAC [15].

Instruktioner inom dessa områden styr arbetsuppgifter som resulterar i planer, redovisande dokument samt ibland även uppgifter och data som beskrivs i avsnitt 2.3 och 2.4.

2.2.1 Instruktioner för drift

Instruktioner för drift tas fram för de driftåtgärder som är aktuella för gruvdammanläggningen enligt GruvRIDAS avsnitt 7.1 och 7.2. Driftåtgärder kan omfatta, utan att begränsas till, följande:

- Deponeringsplanering och uppföljning i enlighet med fastlagda planer.
- Justering av slurryutsläpp i magasin.
- Drift av deponeringsanläggning som till exempel förtjockare, pumpar, rör, utsläppspunkter (spigotter), etc.
- Drift av anläggningar för vattenhantering.
- Justering av flöden och omfördelning av sand inom magasinet.
- Åtgärder på beach.
- Förebyggande och avhjälpande damningsåtgärder.
- Övervakning och justering av magasinsnivåer.
- Insamling, hantering och analys av mätdata samt återkoppling till designförutsättningar.
- Aktivering/utkallning av personal i beredskap.
- Övergång från normal till anpassad drift och därav följande åtgärder.
- Underrättelser till myndigheter vid driftstörning och olycka (jämför avsnitt 3.1).
- Utbildning och övning för ovanstående arbetsuppgifter.
- Rutiner för dammhöjning (jämför plan för kapacitetshöjande åtgärder avsnitt 2.2.3).
- Driftåtgärder som följer av särskilda villkor enligt domar och myndighetsbeslut.

2.2.2 Instruktioner för tillståndskontroll och underhåll

Instruktioner för tillståndskontroll och underhåll tas fram för genomförande och planering av de förebyggande och avhjälpande underhållsaktiviteter som fastställts för gruvdammanläggningen genom dammsäkerhetsutvärdering eller på annat sätt. Förutom de dammar som ingår i gruvdammanläggningen inriktas underhållet mot avbördningsanordningar och damminstrumentering, samt övriga anordningar och installationer för driften av anläggningen (jämför avsnitt 2.2.1).

I GruvRIDAS huvuddokument kapitel 8 beskrivs tillståndskontroll och underhållsaktiviteter som är aktuella för en dammanläggning, som kan omfatta följande:

- Driftmässig inspektion (rondering).
- Inspektion.
- Tillståndsovervakning.
- Fördjupad dammsäkerhetsutvärdering (FDU).
- Verifikationstest
- Funktionskontroll.
- Rutinmässigt underhåll.
- Akut avhjälpande underhåll.

Vad gäller underhållsplanering är följande instruktioner aktuella:

- Instruktioner för planering, dokumentation och uppföljning av underhåll.
- Instruktioner för bedömning av allvarlighetsgraden för identifierade funktionsfel eller avvikelser och inom vilken tid som avhjälpande underhåll behöver utföras.
- Instruktioner för identifiering av de risker avseende dammsäkerhet som kan uppkomma vid genomförande av underhåll på dammanläggningen.

Delar av dessa tre instruktioner kan ingå i de åtta först listade ovan.

2.2.3 Instruktioner och planer avseende beredskap

Instruktioner för beredskap tas fram för de beredskapsåtgärder som identifierats genom den beredskapsplanering som genomförs enligt GruvRIDAS avsnitt 7.3, som kan omfatta följande (jfr [8]):

- Instruktioner för särskilda funktioner och roller, som personal i kontrollrum, driftledare, personal i beredskap, samt insatsledare.
- Rutiner och checklistor för nödläge, som kontaktlistor, befogenheter, intern och extern samordning, rutiner och utrustning för olika händelser som läckage, sjunkhål, utglidning, problem med avbördningsfunktion (följer av TV2.1 punkt 5.1, 5.2, 5.4 och 5.5).
- Beredskapsplan för åtgärder för att hindra och begränsa allvarliga skador till följd av dammhaveri (följer av TV2.1 punkt 5.3).
- Instruktioner för underrättelser, larmning och varning, samt upplysningar (följer av TV2.1 punkt 5.6, 5.7 och 5.11).
- Planer och instruktioner för övning och utbildning av personal (följer av TV2.1 punkt 5.8).
- Planer och instruktioner för samverkan och övning med externa aktörer (följer av TV2.1 punkt 5.9).

- Översiktlig plan för sanering och återställning av påverkade områden i händelse av dammhaveri (följer av TV2.1 punkt 5.10).

2.3 Planer för underhåll, avfallshantering, åtgärder och ändringar

Gruvdammanläggningar byggs ut och ändras efterhand som gruvverksamheten fortgår och förändras. Olika planer för utveckling av dammanläggningen tas fram för dessa ändamål vilka omfattar:

- Avfallshanteringsplan² med dokumentation / bilagor enligt följande (följer av TV2.1 punkt 4.8).
 - Bedömning om anläggningen utgör en riskanläggning (följer av TV2.1 punkt 2.3).
 - Efterbehandlingsplan (följer av TV2.1 punkt 4.4 och 4.9)
 - Karakterisering av utvinningsavfallet (följer av TV2.1 punkt 4.5).
 - Säkerhetsbilaga (följer av TV2.1 punkt 4.6).
- Plan för kapacitetshöjande åtgärder inklusive plan för tillståndprocesser (följer av TV2.1 punkt 4.3)(Life of Mine Plan – LOMP).
- Deponeringsplan och uppföljning av denna jämfört med kvarvarande kapacitet (följer av TV2.1 punkt 3.3)(se även avsnitt 2.2.1)
- Plan (program) för underhåll inklusive tillståndskontroll (följer av TV2.1 punkt 3.2).
- Åtgärdsplaner utifrån identifierade anmärkningar och avvikelser (följer av TV2.1 punkt 6.4).

Även planer kan betraktas som redovisande dokument men bedöms vara lämpliga att redovisa samlat i detta avsnitt.

2.4 Redovisande dokument samt andra uppgifter och data

För gruv- och dammanläggningar förekommer många olika typer av redovisande dokument, samt andra uppgifter och data, allt från de tidiga planeringsskedena till den data som sparas från drift och övervakning. Även resultat från fält- och laboratorieundersökningar samt beräkningsmodeller med indata och resultat ingår i detta.

Många gruvdammanläggningar är relativt gamla och likaså den dokumentation som finns för dessa. Det är en viktig arbetsuppgift att identifiera, förteckna och tillgängliggöra redovisande dokument samt andra uppgifter och data av betydelse för dammsäkerheten.

Redovisande dokument, samt andra uppgifter och data för en gruvdammanläggning kan hänföras till något av kapitel 3 till 11 i GruvRIDAS, antingen som resultat av arbetsuppgifter som utförs efter hand, eller som redan befintlig anläggningsinformation. Den dokumentation och information som är resultat av övergripande arbetsuppgifter som kopplar till kapitel 1 och 2, samt delar av kapitel 11 i GruvRIDAS hänförs normalt inte till anläggningsinformation. I de

² Förordning (2013:319) om utvinningsavfall 23 § [6].

följande avsnitten listas vilken anläggningsinformation som kan omfattas för respektive kapitel i GruvRIDAS.

2.4.1 Redovisande dokument, uppgifter och data som anknyter till GruvRIDAS kapitel 3

Till kapitel 3 i GruvRIDAS kan hänföras redovisande dokument, uppgifter och data som rör klassificering. Även andra myndighetsbeslut, vatten- och miljödomar med avseende på dammsäkerhet, kan också hänföras hit. En lista med dokument avseende detta redovisas i Tabell 2. Medlemsföretaget ansvarar för att ta fram flertalet av dokumenten, men en del utgör beslut som tas fram av myndigheter.

Tabell 2. Sammanställning av redovisande dokument, samt andra uppgifter och data, som anknyter till kapitel 3 i GruvRIDAS

Redovisande dokument samt andra uppgifter och data som anknyter till kapitel 3 i GruvRIDAS
Medlemsföretagets konsekvensutredning ³ , inkl. underlag från beräkningsmodeller och analyser (följer av TV2.1 punkt 2.3).
Medlemsföretagets blankett "Konsekvensutredning och dammsäkerhetsklassificering". ⁴
Medlemsföretagets översyn av konsekvensutredningen (följer av TV2.1 punkt 4.7).
Länsstyrelsens beslut om dammsäkerhetsklass. ⁵
Medlemsföretagets konsekvensklassificering enligt Global Industry Standard on Tailings Management (GISTM), om denna tillämpas.
Medlemsföretagets bedömning om aktuell gruvdammanläggning utgör en riskanläggning ⁶ . Redovisas i avfallshanteringsplanen. ⁷
Miljödomstolens eller länsstyrelsens prövning om bedömning av riskanläggning ingående i avfallshanteringsplanen. ⁸
Länsstyrelsens beslut om farlig verksamhet ⁹ och därav följande särskilda beredskapskrav.
Medlemsföretagets anmälan om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor. ¹⁰

³ Förordning (2014:214) om dammsäkerhet 2 § [3].

⁴ Affärsverket svenska kraftnäts föreskrifter och allmänna råd om konsekvensutredning enligt 2 § förordning (2014:214) om dammsäkerhet 6 § [17].

⁵ Förordning (2014:214) om dammsäkerhet 4 § [3].

⁶ Förordning (2013:319) om utvinningsavfall 10 § [6].

⁷ Förordning (2013:319) om utvinningsavfall 25 § [6].

⁸ Förordning (2013:319) om utvinningsavfall 27-28 §§ [6].

⁹ Förordning (2003:789) om skydd mot olyckor 2 kap 3 § [5].

¹⁰ Lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor 7 § [7].

Medlemsföretagets bedömning av konsekvensernas allvarlighetsgrad för flödesdimensionering ¹¹ (enligt avsnitt 2.2 i [16]).
Medlemsföretagets flödesdimensioneringsutredning, inkl. underlag med beräknings- och analysmodeller ¹² (enligt bilaga 4 & 5 i [16]).
Miljödomstolens beslut avseende vattenverksamhet, vattenanläggningar och om länsstyrelsens beslut överklagas även avseende dammsäkerhetsklassificering av dammar.
Övriga myndighetsbeslut med koppling till gruvdammanläggningen och verksamheten rörande denna.

2.4.2 Redovisande dokument, uppgifter och data som anknyter till GruvRIDAS kapitel 4

Till kapitel 4 i GruvRIDAS kan hänföras redovisande dokument, uppgifter och data som rör dammsäkerhetsutvärdering, men även tidigare genomförda riskanalyser och säkerhetsutvärderingar. En lista med dokument avseende detta redovisas i Tabell 3.

Tabell 3. Sammanställning av redovisande dokument, samt andra uppgifter och data, som anknyter till kapitel 4 i GruvRIDAS

Redovisande dokument samt andra uppgifter och data som anknyter till kapitel 4 i GruvRIDAS
Plan för genomförande av DSU (följer av TV2.1 punkt 2.2 och 2.4).
Anläggningsinformation som behöver kompletteras inför DSU och plan för detta.
Beskrivning av dammanläggningen med implementerade riskkontroller och övriga riskhanteringsåtgärder (följer av TV2.1 punkt 0.1 och 0.3).
Riskregister, inkl. riskidentifiering, riskanalys och riskvärdering.
Identifiering av möjliga riskhanteringsåtgärder och kritiska kontroller.
Dokumentation av DSU och planer för åtgärder efter DSU.
Helhetsbedömning av dammsäkerheten – rapport till länsstyrelsen (följer av TV2.1 punkt 2.5).
FDU'er och situationsanalyser.

2.4.3 Redovisande dokument, uppgifter och data som anknyter till GruvRIDAS kapitel 5

Till kapitel 5 i GruvRIDAS kan hänföras redovisande dokument, uppgifter och data som rör organisation och kompetens. En lista med dokument avseende detta redovisas i Tabell 4.

¹¹ Riktlinjer för bestämning av dimensionerande flöden för dammanläggningar, avsnitt 6.3 [15].

¹² Riktlinjer för bestämning av dimensionerande flöden för dammanläggningar, bilaga 4 och 5 [15].

Tabell 4. Sammanställning av redovisande dokument, samt andra uppgifter och data, som anknyter till kapitel 5 i GruvRIDAS

Redovisande dokument samt andra uppgifter och data som anknyter till kapitel 5 i GruvRIDAS
Dammsäkerhetsorganisation för dammanläggningen med roller, ansvar, arbetsuppgifter (följer av TV2.1 punkt 1.1). Dammsäkerhetsorganisationen är både ett redovisande och styrande dokument.
Dokumentation av genomförda utbildningar och övningar för egen personal och för olika ändamål (följer av TV2.1 punkt 4.10) som dammsäkerhetsutvärdering, drift, beredskap (följer av TV2.1 punkt 5.8), underhåll och projektgenomförande.
Utvärdering av den aktuella dammsäkerhetsorganisationens storlek, kompetens och behov av övning och utbildning.
Kompetenskrav för dammsäkerhetsorganisationen och för inköp av tjänster avseende drift, beredskap och projekt (följer av TV2.1 punkt 1.3).
Plan för åtgärder avseende dammsäkerhetsorganisationen och dess kompetens (följer av TV2.1 punkt 1.2 och 4.10).

2.4.4 Redovisande dokument, uppgifter och data som rör hantering av anläggningsinformation och rapportering enligt GruvRIDAS kapitel 6

Till kapitel 6 i GruvRIDAS kan hänföras redovisande dokument, uppgifter och data som rör hantering av anläggningsinformation och rapportering. Hantering avser det systematiska arbetet med anläggningsinformation och omfattar identifiering, revidering, strukturering, förteckning, åtkomlighet och skydd. Rapportering omfattar i första hand den som görs externt och företrädesvis till myndigheter. Aktuella rapporter beskrivs i avsnitt 3 nedan. Även intern rapportering och särskilt inför beslut av åtgärder är av betydelse i detta sammanhang. En lista med dokument avseende detta redovisas i Tabell 5.

Tabell 5. Sammanställning av redovisande dokument, samt andra uppgifter och data, som anknyter till kapitel 6 i GruvRIDAS

Redovisande dokument samt andra uppgifter och data som anknyter till kapitel 6 i GruvRIDAS
Planer för översyn av och granskning av anläggningsinformation, inklusive DTU-manual (följer av TV2.1 punkt 0.6), avfallshanteringsplan inklusive efterbehandlingsplan (följer av TV2.1 punkt 0.5), samt den rapportering som görs för gruvdammanläggningen.
Dokumenterat resultat av översyn och granskning av hantering av anläggningsinformation och rapportering för gruvdammanläggningen (följer av TV2.1 punkt 0.7).

2.4.5 Redovisande dokument, uppgifter och data som anknyter till GruvRIDAS kapitel 7

Till kapitel 7 i GruvRIDAS kan hänföras redovisande dokument, uppgifter och data som rör drift och beredskap. En lista med dokument avseende detta redovisas i *Tabell 6*.

Tabell 6. Sammanställning av redovisande dokument, samt andra uppgifter och data, som anknyter till kapitel 7 i GruvRIDAS

Redovisande dokument samt andra uppgifter och data som anknyter till kapitel 7 i GruvRIDAS
DTU-manual med de instruktioner som avser drift (följer av TV2.1 punkt 0.6 och 3.3). Innehåller handlingsplaner för kritiska riskkontroller.
Dokumentation av driftåtgärder samt uppgifter och data från driftövervakning.
Dokumentation av inträffade händelser, underrättelser till myndigheter, samt ifyllda checklistor och uppgifter från beredskapssituationer.
Rapport om årlig utvärdering av drift, driftövervakning och tillståndskontroll (följer av TV2.1 punkt 3.4 och 6.1). Detta kan sammanfattas en rapport som motsvarar "Annual Performance Report" enligt GISTM [11].
Översiktlig plan för sanering och återställning av påverkade områden i händelse av dammhaveri (följer av TV2.1 punkt 5.10).
Dokumentation av utbildning, övning, översyn av instruktioner för drift och beredskap (följer av TV2.1 punkt 5.8).

2.4.6 Redovisande dokument, uppgifter och data som anknyter till GruvRIDAS kapitel 8

Till kapitel 8 i GruvRIDAS kan hänföras redovisande dokument, uppgifter och data som rör tillståndskontroll och underhåll. En lista med dokument avseende detta redovisas i *Tabell 7*.

Tabell 7. Sammanställning av redovisande dokument, samt andra uppgifter och data, som anknyter till kapitel 8 i GruvRIDAS

Redovisande dokument samt andra uppgifter och data som anknyter till kapitel 8 i GruvRIDAS
DTU-manual med de instruktioner som avser tillståndskontroll och underhåll (följer av TV2.1 punkt 0.6, 3.2 och 3.3).
Dokumentation av genomförda tillståndskontroller inklusive FDU, samt dokumentation av underhållsåtgärder, inklusive aktiverade handlingsplaner för kritiska kontroller (följer av TV2.1 punkt 3.5).
Dokumentation av riskbedömningar av och beslut om genomförda eller planerade underhållsåtgärder som kan påverka dammsäkerheten.

2.4.7 Redovisande dokument, uppgifter och data som anknyter till GruvRIDAS kapitel 9 och 10

Till kapitel 9 och 10 i GruvRIDAS kan hänföras redovisande dokument, uppgifter och data som rör konstruktion och utformning, vilket omfattar olika projektskeden med förundersökningar och förstudier, konstruktion och dimensioneringsförutsättningar, gruvdammanläggningens utformning, byggåtgärder och relationshandlingar, samt anläggningsändringars kumulativa påverkan. En lista med innehåll och rapporter avseende detta redovisas i *Tabell 8*.

Tabell 8. Sammanställning av redovisande dokument, samt andra uppgifter och data, med anknytning till kapitel 9 och 10 i GruvRIDAS.

Redovisande dokument samt andra uppgifter och data som anknyter till kapitel 9 & 10 i GruvRIDAS
Förundersökningar och förstudier som kan omfatta lokalisering, topografi, batymetri, ekologi, geologi, geoteknik, geomekanik, klimat, hydrologi, flöden, hydraulik, mm. Detta kan sammanföras i en "Rapport över platsförhållanden" som motsvarar "Site Characterisation Report" enligt GISTM [11].
Konstruktion och dimensioneringsförutsättningar som omfattar krav och antaganden för utformningen med hänsyn till förundersökningar, förstudier och driftförutsättningar under gruvdammanläggningens livscykel. Detta kan omfatta lokalisering, etappindelning, klassificering, vattenbalans, geotekniska förutsättningar, miljöhänsyn, utvinningsavfallets egenskaper, mm. (följer av TV2.1 punkt 4.1.a). Detta kan sammanföras i en "Rapport om dimensioneringsförutsättningar" som motsvarar "Design Basis Report" enligt GISTM [11].
Gruvdammanläggningens utformning med hänsyn till dimensioneringsförutsättningar, vilket omfattar gruvdammanläggningens alla stadier, konstruktionsberäkningar, beskrivning av drift och övervakning, redovisning av kravuppfyllnad, konstruktionsritningar, risker under genomförandet, mm (följer av TV2.1 punkt 4.1.c). Detta kan sammanföras i en "Rapport om gruvdammanläggningens utformning" som motsvarar "Design Report" enligt GISTM [11].
Byggåtgärder och relationshandlingar, vilket omfattar bygghandlingar, kontroll under byggande, utföranderapport med metodval, provisorier, relationsritningar, projektorganisation och funktionskontroller. Detta kan sammanföras i en "Utföranderapport" som motsvarar "Construction Records Report" enligt GISTM [11].
Anläggningsändringarnas kumulativa påverkan på risker med rekommendationer om åtgärder. Detta kan sammanföras i en rapport om anläggningsändringarnas kumulativa påverkan som motsvarar "Deviance Accountability Report (DAR)" enligt GISTM [11].
Dokumentation av riskbedömningar av och beslut om genomförda eller planerade anläggningsändringar och projekt som kan påverka dammsäkerheten.

2.4.8 Redovisande dokument, uppgifter och data som anknyter till GruvRIDAS kapitel 11

Till kapitel 11 i GruvRIDAS kan hänföras redovisande dokument, uppgifter och data som rör uppföljning och förbättring. För en gruvdammanläggning ingår dokumentation av genomförda och planerade förbättringar, samt arbetet inför och resultatet av en oberoende granskningspanel. En lista med redovisande dokument avseende detta redovisas i *Tabell 9*.

Tabell 9. Sammanställning av redovisande dokument, samt andra uppgifter och data, med anknytning till kapitel 11 i GruvRIDAS.

Redovisande dokument samt andra uppgifter och data som anknyter till kapitel 11 i GruvRIDAS
Dokumentation av genomförda och planerade förbättringar vid gruvdammanläggningen.
Plan för genomförande av oberoende granskningar av en gruvdammanläggning (följer av TV2.1 punkt 6.2).
Dokumentation från oberoende granskningspaneler av en gruvdammanläggning med program, medverkande, underlag och rapporter från dessa.

3 Rapportering

Rapportering från medlemsföretaget till myndigheter och andra externa parter beskrivs övergripande i GruvRIDAS huvuddokument avsnitt 6.3. I det följande ges ytterligare beskrivningar och bestämmelser för de olika rapporteringarna. Rapporter utformas och hanteras med hänsyn till eventuella behov om informationssäkerhet.

3.1 Underrättelser till myndigheter vid driftstörning eller olycka

Underrättelser till myndigheter vid driftstörningar och olyckor vid gruvdammanläggningar lämnas i enlighet med bestämmelser i förordning om verksamhetsutövers egenkontroll, förordningen om utvinningsavfall, samt lagen och förordningen om skydd mot olyckor.

Underrättelse, eller rapportering, görs i enlighet med medlemsföretagets säkerhetsledningssystem och de rutiner och instruktioner som har fastställts avseende detta (jämför avsnitt TV2.1 punkt 0.4).

Om underrättelse görs per telefon är det lämpligt att redan innan samtalet, och efter lämplig avstämning internt, ha dokumenterat underrättelsens innehåll.

Enligt 6 § i förordningen om verksamhetsutövers egenkontroll [9] lämnas underrättelse vid driftstörning till länsstyrelsen när så är påkallat. Paragrafen lyder:

”Inträffar i verksamheten en driftsstörning eller liknande händelse som kan leda till olägenheter för människors hälsa eller miljön, skall verksamhetsutövaren omgående underrätta tillsynsmyndigheten om detta.”

Enligt 86 § i förordningen om utvinningsavfall [6] lämnas underrättelse till länsstyrelsen enligt följande:

”Om det i fråga om en utvinningsavfallsanläggning inträffar något som kan påverka anläggningens stabilitet eller som kan innebära en betydande olägenhet för människors hälsa eller miljön, ska verksamhetsutövaren

- 1. så snart som möjligt, och aldrig senare än 48 timmar efter händelsen, underrätta tillsynsmyndigheten om händelsen,*
- 2. vid behov vidta åtgärder enligt den interna beredskapsplanen, och*
- 3. följa tillsynsmyndighetens anvisningar om korrigeringsåtgärder.”*

Enligt 2 kap. 5 § lagen om skydd mot olyckor [4] och 2 kap. 4 § förordning om skydd mot olyckor [5] lämnas för verksamhet som avser farlig verksamhet, underrättelse till länsstyrelsen, Polismyndigheten och kommunen vid utsläpp eller olycka som kräver skydd för allmänheten eller som kan orsaka allvarliga skador på människor eller miljön.

2 kap. 5 § LSO lyder:

”Vid utsläpp av giftiga eller skadliga ämnen från en anläggning som avses i 4 § ska den som utövar verksamheten underrätta länsstyrelsen, Polismyndigheten och kommunen om utsläppet kräver särskilda åtgärder till skydd för allmänheten. Underrättelse ska också lämnas om det finns överhängande fara för ett sådant utsläpp.”

2 kap. 4 § FSO lyder:

"Om en olycka som kan orsaka allvarliga skador på människor eller i miljön inträffar vid en sådan anläggning som avses i 2 kap. 4 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor eller en överhängande fara för en sådan olycka förelegat, ska anläggningens ägare eller verksamhetsutövaren på anläggningen omgående informera den kommun där anläggningen är belägen och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap om

- 1. omständigheterna kring olyckan eller den befarade olyckan,*
- 2. vilka farliga ämnen som finns i anläggningen och som kan orsaka allvarliga skador på människor eller i miljön och om några av dessa ämnen läckt ut,*
- 3. de uppgifter som finns tillgängliga för att möjliggöra en bedömning av följderna för människor och miljö, samt*
- 4. vilka räddningsåtgärder som har vidtagits."*

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har tagit fram allmänna råd om skyldigheter vid farlig verksamhet [17] som bland annat ger vägledning om skyldigheter för underrättelser och information.

MSB har ett särskilt verktyg för verksamhetsutövers olycksrapportering enligt bland annat LSO. Det nås via <https://login.msb.se/saml/authenticate/logic> där inloggning för registrerade användare kan göras.

3.2 Upplysningar som kommunen behöver för sin informationsskyldighet om dammhaveri

Upplysningar ska ges kommunen avseende dammhaveri enligt utvinningsavfallsförordningen 79 § [6], som lyder.

"Om det i en verksamhet finns en riskanläggning, ska verksamhetsutövaren ge kommunen de upplysningar som behövs för att kommunen ska kunna uppfylla sin informationsskyldighet."

Upplysningar ges i enlighet med säkerhetsledningssystemet och de rutiner och instruktioner som har fastställts avseende detta (jämför TV2.1 punkt 5.11).

3.3 Uppgifter och handlingar som länsstyrelsen behöver för tillsynen

Uppgifter och handlingar som behövs för tillsynen rapporteras vid anmodan till länsstyrelsen enligt 26 kap. 21 § miljöbalken [10], som lyder:

"Tillsynsmyndigheten får förelägga den som bedriver verksamhet eller vidtar en åtgärd som det finns bestämmelser om i denna balk eller i föreskrifter som meddelats med stöd av balken, att till myndigheten lämna de uppgifter och handlingar som behövs för tillsynen."

Begärda uppgifter och handlingar översänds på lämpligt sätt med hänsyn till informationens behov av sekretess.

3.4 Konsekvensutredning med förslag på dammsäkerhetsklassificering

Konsekvensutredning med förslag på dammsäkerhetsklass inlämnas av medlemsföretaget till länsstyrelsen för beslut om dammsäkerhetsklass enligt § 2 förordning om dammsäkerhet [3]. Se vidare föreskrifter om konsekvensutredning [18], vägledning konsekvensutredning och klassificering dammar [19] och vägledning konsekvensutredning mindre dammar [20].

GruvRIDAS Kapitel 3.1 med tillämpningsvägledningen för konsekvensutredning och klassificering [21] vägleder ytterligare vad gäller konsekvensutredning (jämför TV2.1 punkt 2.3).

3.5 Årlig dammsäkerhetsrapport

Ägare till dammar i dammsäkerhetsklass A, B eller C ska enligt 8 § förordning om dammsäkerhet [13] lämna en dammsäkerhetsrapport för föregående år till länsstyrelsen.

Årlig dammsäkerhetsrapport omfattar enligt Svenska kraftnäts vägledning [22]:

- En sammanfattande tabell, som inlämnas varje år.
- Anläggningsrapport, som inlämnas om anläggningsinformation saknas, om något särskilt inträffat eller utförts under året, om kvarstående åtgärdsbehov föreligger, eller om länsstyrelsen begärt detta.
- Företagsrapport, som inlämnas årligen för dammägare med tre eller fler dammanläggningar.

På Svenska kraftnäts hemsida finns mallar för de tre rapporterna, som skickas in senast 31 mars varje år.

3.6 Helhetsbedömning

Ägare till dammar i dammsäkerhetsklass A, B eller C enligt miljöbalken ska minst vart tionde år utföra, dokumentera och lämna till länsstyrelsen en helhetsbedömning för den dammanläggning där dammen ingår, i enlighet med 7 § förordning om dammsäkerhet. Länsstyrelsen kan besluta att helhetsbedömning ska inges innan det gått tio år, vilket kan vara aktuellt för gruvdammanläggningar som förändras kontinuerligt. [3]

Ytterligare vägledning ges av Svenska kraftnät [22] där det anges att det kan vara lämpligt att anordna ett möte där ägaren redovisar rapporten. Vid ett sådant möte kan det vara lämpligt att även redovisa mer detaljerad information som av sekretesskäl inte tagits med i rapporten.

I GruvRIDAS Kapitel 4 med tillämpningsvägledning beskrivs hur dammsäkerhetsutvärdering kan genomföras som bland annat avses ligga till grund för helhetsbedömning (jämför TV2.1 punkt 2.5).

3.7 Rapportering av analys av risker avseende farlig verksamhet

Länsstyrelsen beslutar enligt 4 § lag om skydd mot olyckor [5] vilka anläggningar och verksamheter som omfattar farlig verksamhet (se även GruvRIDAS huvuddokument avsnitt 3.3). Den som utövar sådan verksamhet är skyldig att analysera riskerna för olyckor och på anmodan redovisa denna analys för kommunen.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har tagit fram allmänna råd om skyldigheter vid farlig verksamhet [17] som bland annat ger vägledning om analyser av risker (jämför TV2.1 punkt 2.2).

I GruvRIDAS Kapitel 4 med tillämpningsvägledning beskrivs hur dammsäkerhetsutvärdering kan genomföras som avses ligga till grund för en sådan analys av risker.

3.8 Avfallshanteringsplan inklusive efterbehandlingsplan

Den som driver en verksamhet som ger upphov till utvinningsavfall eller driver en utvinningsavfallsanläggning är skyldig att upprätta en avfallshanteringsplan enligt utvinningsavfallsförordningen 23 § [6].

Avfallshanteringsplanens innehåll omfattar bland annat vad som beskrivs i avsnitt 2.3 ovan och skickas till länsstyrelsen. Om planen inte prövats inom ramen för tillståndsprövning, ska länsstyrelsen pröva om planen uppfyller kraven, eller förelägga verksamhetsutövaren att avhjälpa bristen, enligt utvinningsavfallsförordningen 27–28 §§. Avfallshanteringsplanen ska uppdateras minst vart 5:e år enligt utvinningsavfallsförordningen 29 §.

Avfallshanteringsplanen upprättas enligt säkerhetsledningssystemets rutiner och instruktioner (jämför TV2.1 punkt 0.5).

3.9 Uppgifter till Svemins gruvdammregister

Medlemsföretagen ansvarar för uppgifter i gruvdammregistret, som administreras av Svemin. Uppgifterna uppdateras när så är aktuellt.

Dammregistret nås via webbadressen <https://dammregistret.se>

3.10 Uppgifter till Flödeskonferensen

Medlemsföretagen lämnar via Svemin uppgifter till Flödeskonferensen som följer tillämpningen av riktlinjerna för dimensionerande flöden för dammanläggningar [16].

3.11 Uppgifter till stöd för globala initiativ för transparens

Uppgifter till stöd för globala initiativ för transparens avseende utvinningsavfall lämnas när så är påkallat. Detta kan exempelvis avse uppgifter till olika gruvdammregister.

4 Referenser i löptext eller från fotnoter

- [1] SFS 1998:808, "Miljöbalk," [Online]. Available: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/miljobalk-1998808_sfs-1998-808/.
- [2] SFS 1998:901, "Förordning om verksamhetsutövars egenkontroll," [Online]. Available: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/forordning-1998901-om-verksamhetsutovares_sfs-1998-901/.
- [3] SFS 2014:214, "Förordning om dammsäkerhet," [Online]. Available: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/forordning-2014214-om-dammsakerhet_sfs-2014-214/.
- [4] SFS 2003:778, "Lag om skydd mot olyckor," [Online]. Available: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-2003778-om-skydd-mot-olyckor_sfs-2003-778/.
- [5] SFS 2003:789, "Förordning om skydd mot olyckor," [Online]. Available: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/forordning-2003789-om-skydd-mot-olyckor_sfs-2003-789/.
- [6] SFS 2013:319, "Förordning om utvinningsavfall," [Online]. Available: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/forordning-2013319-om-utvinningsavfall_sfs-2013-319/.
- [7] SFS 1999:381, "Lag om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor," [Online]. Available: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-1999381-om-atgarder-for-att-forebygga-och_sfs-1999-381/.
- [8] Svemin, "GruvRIDAS 2021 - Gruvbranschens riktlinjer för dammsäkerhet," SveMin, 2021.
- [9] Svemin, "Säkerhetsledning - checklista med referenser till GruvRIDAS - Svemins riktlinjer för dammsäkerhet Tillämpningsvägledning 2.1 tillhörande kapitel 2," Svemin, 2024.
- [10] ICOLD, "Tailings Dam Safety - Bulletin No. 194, Version 1.0 - Final Version Submitted for Publishing November 16, 2022," 2022.
- [11] Global Tailings Review, "Global Industry Standard on Tailings Management," Global Tailings Review (co-convened by ICMM, UNEP, PRI), 2020.

- [12] ICMM, "Tailings Management - Good practice guide," International Council on Mining and Metals, London, 2021b.
- [13] Energiföretagen, "Anläggningsinformation och rapportering - RIDAS Tillämpningsvägledning Kapitel 6," Energiföretagen, Stockholm, 2022.
- [14] D. Lundell, "PM Workshop TV6 - Sammanfattning WS 20 oktober 2022 - Koncept," TCS - Tailings Consultants Scandinavia, 2022.
- [15] MAC - The Mining Association of Canada, "Developing an Operation, Maintenance and Surveillance Manual - for Tailings and Water Management Facilities. Version 2.1," 2021.
- [16] Svenska kraftnät, Energiföretagen, SveMin, "Riktlinjer för bestämning av dimensionerande flöden för dammanläggningar, Utgåva 2022," 2022.
- [17] MSB, "Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps allmänna råd om skyldigheter vid farlig verksamhet. MSBFS 2014:2," 2014.
- [18] Svenska kraftnät, "Affärsverkets svenska kraftnäts föreskrifter och allmänna råd om konsekvensutredning enligt 2 § förordning (2014:14) om dammsäkerhet, SvKFS 214:1," 2014.
- [19] Svenska kraftnät, "Konsekvensutredning och dammsäkerhetsklassificering. Vägledning avseende Affärsverkets svenska kraftnäts föreskrifter om allmänna råd om konsekvensutredning enligt 2 § förordningen (2014:214) om dammsäkerhet.," 2015-02-22. Rev. 2017-03-15.
- [20] HydroTerra & WSP, "Vägledning för konsekvensutredning av mindre dammar," 2017.
- [21] Svemin, "Konsekvensutredning och klassificering. Gruvridas - Gruvföretagens riktlinjer för dammsäkerhet. Tillämpningsvägledning Kapitel 3.," Svemin, 2024.
- [22] Svenska kraftnät, "Säkerhetsledningssystem, helhetsbedömning och årlig dammsäkerhetsrapportering. En vägledning från Affärsverket svenska kraftnät jml. 5-8 §§ förordningen (2014:214) om dammsäkerhet. Version 1.2.," Sundbyberg, 2023.